

Agraïment

“Llegeixo”: El *Premi Carme Romaní* pretén donar el nostre reconeixement a totes aquelles persones que de forma més o menys anònima, sovint amb més il·lusió que no pas recursos, porten a terme petits projectes d’animació a la lectura.

D’alguna manera m’heu conegut sense conèixer-me. No sé com, però ja que heu volgut pujar a Salt per conèixer la biblioteca i a mi, us vull mostrar el meu agraïment. I així, voldria llegir-vos quatre ratlles que he escrit per presentar-me davant vostre. Volen també ser unes primeres paraules per allargar al màxim possible aquesta nova amistat que avui s’inicia. Així m’agradaria que fos.

*

Reconèixer les lletres és el primer senyal de que comencem a llegir. Abans però ja hem escoltat els sons, les paraules i les frases del nostre primer entorn, la mare sempre. És un camí llarg que amb esforç inconscient i constant, fem necessàriament acompanyats.

Recorda l’estiu del setanta-u. Sol, en una gran ciutat lletja i calorosa de finals del franquisme. Tots han marxat, no saps què fer ni on anar, perdut en l’avorriment i l’estranyesa que et dóna un cos obert a una companyia que et fa por i desconeixes. Perdut, camines pels carrers allunyats de casa seguint les ombres que t’ofereixen les cases més altes, fugint de la llum i la xafogor. Mires, observes i no veus res, no descobreixes cap consol pel teu malestar. Aquesta tarda has portat un llibre sota el braç i assegut en una terrassa d’un bar d’un carrer que fa pujada, comences a llegir-lo. Ja no el deixaràs, ha entrat en la teva intimitat, fins llavors impenetrable. Algunes coses no les entens, t’és igual, tu segueixes la lectura i quan arribes al final del relat en busques un altre del mateix autor. Així recordes les primeres lectures de “Conversación en la catedral” i “La Casa verde”.

Els primers contes són records perduts en la boira dels anys. De la veu de la mare, i algunes de les seves històries voldries saber-ne més. Sí que encara viu amb tu la lectura dels “Kasperles”. I que un cop llegits els anaves posant a la lleixa, en feies la teva primera col·lecció. Després en va venir una altre de contes que els protagonistes eren animals; també en feies col·lecció. Les primeres històries que et van fer perdre nits, o guanyar-les, van ser els mons de les aventures d’en Salgari.

Recorda els Sant Jordis amb el pare. Us citava a tots, mare i fills i filles, a una llibreria cèntrica de la ciutat, es deia “Hogar del libro”, tots podíeu triar el llibre que més us agradés, llibertat absoluta. Eren dies alegres enmig de molta grisor.

I et fas gran i comences a treballar en una petita impremta de Rosa Sensat, llavors que només era un pis del carrer París, fent els primers “lletres per lletra”.

I amb divuit anys et trobes en una llibreria del barri de “Vilapicina”. Xoc es diu, i realment teniu, les teves dues col·legues i tu, fam de ser contundents: voleu canviar el món amb els llibres, i aneu les tardes dels dijous als instituts de Barcelona fent “paradetes” dels llibres polítics, el que començaven a sortir entre censures. Allà viuràs l’assassinat de Salvador Puig

Antich i la mort del dictador i t'acompanyaran lectures de llibres prohibits que aconseguí vendre d'amagat.

Els anys vuitanta, després de treballar en llibreries de Girona, aconseguíes la teva primera feina com a bibliotecària en un petit poble petit de dos mil habitants. Temps de més lectures, recordes en Canetti i sobretot en John Berger i la seva trilogia "Puerca tierra", "Érase una vez Europa" i "Lila i Flag". Però la feina et porta a llegir els contes que els nens et venen a buscar i fas la primera lectura d'en Pennac "Com una novel·la" i segueixes amb molt d'interès els articles d'una gran revista, "Educación y biblioteca" era el seu títol.

El cap de set anys vas a treballar al poble de Salt on hi ha dues biblioteques, una d'elles és la Massagran, que en aquells moments està tancada per falta de personal. Allà hi has estat vint-i-un anys. Molt de temps, moltes coses i moltes lectures. I un realitat social que d'alguna manera et retorna als teus orígens de la petita llibreria.

I un hivern tanqueu la biblioteca, la realitat et passa per sobre i no saps què fer. I coneixes les bibliotecàries del grup UNESCO i organitzeu sota el títol "Biblioteques públiques: espais d'integració social" unes jornades per compartir preocupacions i solucions. I podràs convidar a la Michèle Petit.

La lectura del seu llibre "Nuevos acercamientos a los jóvenes y la lectura" et serà decisiva per trobar sentit a la feina bibliotecària davant tantes dificultats d'una realitat social i cultural tan complexa. I conèixer en Daniel Goldin a Salamanca, on totes les de la Massagran hi heu anat per espantar a les bibliotecàries espanyoles quan demaneu educadors socials a les biblioteques públiques. El viatge de tornada el fareu amb ell en una vella furgoneta, catorze hores parlant i parlant. Després d'aquell viatge en Willy es farà de la família. I trobar companyes de viatge com la Glòria, la Sara i la Pepa anirà enriquint i omplint d'il·lusions els dies. I seguir sent lector, no parar de llegir, de necessitar noves històries que t'ajudin a construir-te i entendre't. Fernando Pessoa, Mercè Rodoreda, Marcel Proust, Jesús Moncada, Nabokov, Carson McCullers, Isak Dinesen i tants i tants altres seran grans descobriments que vas fent amb les companyes del grup de lectura de la biblioteca gran. I, com no, els Browne, Sendak, Janosh, Lee i les col·leccions de Corimbo i Kalandraka i de molts d'altres.

Així, entenent que les tardes de la Massagran tenen sentit si els nens i nenes que s'hi acosten poden conèixer aquestes grans històries i fer-se-les seves. Aquests darrers anys, amb l'Eva i l'Eulàlia heu intentat fer això i elles segur que ho seguiran fent: acollir per "mediar", llegir sols, junts, en veu alta, llegir-nos, explicar històries, formes diferents, totes vàlides. Sentir-nos acompanyats, com deies al principi, la lectura neix d'un acompanyament, d'una relació, sempre són dues veus que es troben. Fer això bé i que tothom en tingui dret seria la divisa que t'agrada.

Quan ara fa uns mesos la Roser i la Magalí us varen donar el premi Flic ho vàreu tenir clar. Calia llogar un autobús perquè tots els nens i nenes que poguessin baixessin a Barcelona al museu del disseny a rebre'l. Els protagonistes són ells. I així uns mesos després en Fode podria escriure el relat del dia a la festa del llibre gegant i dir-nos allò tan bonic: m'agrada la biblioteca perquè fa olor de casa meva.

I com agraïment aquell comentari a la llibreta que et varen regalar amb escrits de molts nens, on la Fatou et deia: Si te'n vas és com si tiréssim els llibres.

Això, una vida entre llibres. Com una forma d'estar al món.

Jordi Artigal

Biblioteca Massagran, Salt

Desembre 2017